

Отже, вважаємо, що в перспективі не тільки спам, а й будь-яка звичайна реклама, яка фактично теж є спамом, зникатиме як вид інформаційного засмічення. Адже спам (реклама) в цілому засмічує інформаційний простір і тим самим порушує права громадян на отримання необхідної та корисної для них інформації замість тої, що надає йому на безальтернативній основі рекламодавець. Сподіватимемось, що в найближчому майбутньому спам та реклама (насамперед на телебаченні) будуть надходити не безперервно, як сьогодні, а виключно в певний і дуже обмежений час, і кожен відповідно до своїх інформаційних прав зможе її уникнути.

Література

1. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>(офіційний веб-сайт).
2. Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>(офіційний веб-сайт).
3. Лащук Н. Р. Відповідальність за спам за Кримінальним кодексом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.big-lib.com/book/63_Kriminalnii_kodeks_Ukraini(офіційний веб-сайт).
4. Кислий Т. О. Чи варто карати за спам? / Т. О. Кислий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravotoday.in.ua/ua/press-centre/publications/pub-373/>(офіційний веб-сайт).

УДК 343.2.01 (043.2)

Хлопчик О. В., аспірант,
Національний університет
«Одеська юридична академія», м. Одеса

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ПРИНЦИПІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Проблема принципів кримінального права завжди викликала особливий інтерес серед науковців. Однак, незважаючи на пильну увагу до цієї проблеми, і сьогодні немає єдиного підходу до визначення характерних ознак принципів кримінального права. Вказане зумовлює актуальність та важливість обраної теми дослідження.

Серед ознак принципів права вчені виділяють їх об'єктивний характер. Так, А. М. Колодій вказує, що під об'єктивною зумовленістю принципів слід розуміти їх відповідність характеру суспільних відносин, економічним, політичним, ідеологічним процесам, що відбуваються у суспільстві [1, с. 21]. Т. З. Гарасимів зазначає, що принципи не даруються і не

встановлюються «зверху», а виникають та існують внаслідок природних, ні від кого не залежних причин [2, с. 15]. Поряд з цим, в науковій літературі зустрічається точка зору, що принципи права носять і суб'єктивний характер. На думку С. Г. Келіної та В. М. Кудрявцева суб'єктивний характер принципів полягає в можливості вибору принципів, які будуть покладені законодавцем в основі тих чи інших правових інститутів [3, с. 7-8]. В продовження даної позиції, Ю. Ю. Коломієць зазначає, що дотримання і реалізація принципів права залежить від дії конкретної людини [4, с. 13].

Тобто, за своїм походженням та змістом принципи є об'єктивними (на їх формування впливає політична та економічна ситуація в державі, рівень правосвідомості та правової культури, моральність суспільства та інше), водночас ми не можемо відкидати те, що дотримання та реалізація принципів права залежить від дій конкретних суб'єктів. Крім того, на відміну від норм принципи права більш стійкі та стабільні, вони носять фундаментальний характер [5, с. 224].

До ознак принципів кримінального права також відносять їх регулятивний характер. Так, С. Г. Келіна та В. М. Кудрявцев вказують, що принцип права – це не пасивне відображення дійсності і не абстрактне положення, а дієвий інструмент регулювання правових відносин [3, с. 23]. П. Д. Пилипенко справедливо зазначає, що якщо через якісь об'єктивні обставини ті чи інші принципи права припиняють своє існування, то норми права, інститути або галузі, які на них спиралися, втрачають свої регулятивні властивості [6, с. 43].

Принципи права виражаються, як правило, в максимально загальних і універсальних нормативних приписах [5, с. 224]. Л. С. Явіч вважав, що принципами пронизана вся юридична матерія, вони повинні враховуватись у будь-якій правовій ситуації, тобто являються універсальними. Універсальність принципів кримінального права полягає у тому, що вони здійснюють вплив на всі норми кримінального права, відображають зміст всіх його інститутів.

Крім того, до ознак принципів відносять їх імперативний та загальнозначущий характер. Так, Л. С. Явіч справедливо вказував на особливу імперативність і безумовність принципів порівняно з нормами права, що зумовлено концентрованим виразом у принципах найважливіших засад певного суспільства [7, с. 32]. Вища імперативність принципів кримінального права означає, що всі норми кримінального права повинні відповідати принципам. Поряд з цим, принципи права спрямовують весь механізм правового регулювання суспільних відносин, їх дотримання є обов'язковим для суб'єктів правотворчої та правозастосовної діяльності (загальнозначущий характер).

Також, серед ознак принципів кримінального права можна виокремити системність. Так, С. Г. Келіна та В. М. Кудрявцев вказують, що лише взаємопов'язана система всіх принципів дозволяє сформулювати цілісне уявлення про кримінальне право [3, с. 108]. М. В. Колодій підкреслює, що внутрішня єдність принципів права проглядається у їх системно-структурній внутрішній збалансованості, несуперечливості та інтегрованості [1]. Нам імпонує саме системність, як ознака принципів права, адже системі притаманні такі властивості як внутрішня єдність, цілісність, інтегрованість, взаємопов'язаність, взаємоузгодженість та ін. В такому випадку немає потреби, серед ознак принципів права, додатково виділяти вищевказані характеристики.

Крім того, слід зазначити, що принципи кримінального права повинні відображати предмет та метод правового регулювання галузі кримінального права, її цілі, задачі та функції.

Підсумовуючи вищезазначене, можна виокремити наступні ознаки принципів кримінального права: відображають об'єктивно існуючі закономірності розвитку кримінального права, при цьому являються стабільними; відображають зміст як Загальної, так і Особливої частини КК України та зміст всіх інститутів кримінального права; являються обов'язковими для суб'єктів правотворчої та правозастосовної діяльності; кожний принцип кримінального права є самостійним та рівнозначним, при цьому всі принципи становлять єдину систему; принципи кримінального права перебувають у взаємодії з нормами кримінального права, вони забезпечують єдність кримінального права.

Література

1. Колодій А. М. Принципи права України / А. М. Колодій. – Київ: Юрінком Інтер, 1998. – 208 с. – (Монографія).
2. Гарасимів Т. З. Принципи права соціального забезпечення України / Т. З. Гарасимів. – Дрогобич: Відродження, 2002. – 128 с.
3. Келіна С. Г., Кудрявцев В. Н. Принципы советского уголовного права / С. Г. Келіна, В. Н. Кудрявцев. – Москва: Наука, 1988. – 176 с.
4. Коломієць Ю. Ю. Невідворотність кримінальної відповідальності: правова природа та зміст : дис. канд. юрид. наук : 12.00.08 / Коломієць Ю. Ю. – Одеса, 2005. – 199 с.
5. Теория государства и права: учебник / [В. К. Бабаева и другие]. – М.: Юристъ, 2003. – 592 с.
6. Трудове право України: академічний курс: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [П. Д. Пилипенко та інші]. –К.: Ін Юре, 2006. – 544 с.
7. Явич Л. С. Общая теория права / Л. С. Явич. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1976. – 288 с.